

Lente-maan

P.C. Boutens

bron

P.C. Boutens, *Lente-maan*. Van Dishoeck, Bussum 1916

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/bout005lent01_01/colofon.php

© 2015 dbnl

[Uit luwe lentedagen]

Uit luwe lentedagen
De groene wereld glijdt
Binnen het welbehagen
Van volle maneheerlijkheid.

Daar staat geen wind te sturen:
Wij drijven ongeloodst
Door goude' en zilvren uren
Den nieuwen lichtbloei in van 't Oost.

De blauwe zeeën klaren
Tot meren luisternaakt,
Waar 't ijle zwevevaren
Geen spoor van zog of schaduw maakt.

Haar grondelooze kommen
Vermonden naar 't verschiet
Van morgen-overglommen
Eindloozet waatren murmellied...

Aan u zijn al de dagen,
En mij brengt elke nacht
Uw blind gelaat te dragen
Door deze wolkelooze wacht.

[Als uit den hartstocht van het avondrood]

Als uit den hartstocht van het avondrood
Uw oogen en gelaat
Zich beuren waterklaar en huiverbloot,
En scheerlings langs ons gaat

De schemer die al bleeker zich bezint
Op dees vergankelijkheid
Die dag en uur en al geluk verwint
Met haar verbloemd beleid -

Dan met de bloemen onder de' avonddauw
Bukt zich de ziel in mij,
Bezweken om haar innerlijke kou,
En ziet niet op waar gij

De stille spiegels uwer oogen draagt,
En dekt zich voor hun licht
Als een die voelt en niet te schouwen waagt
Zijn bleek ontdaan gezicht.

[Ik weet, nu zet]

Ik weet, nu zet
Uw schoone deemoed in haar avondlijk gebed,

En viert Gods uur
Op de verstilde stemmen zijner heilige natuur,

En peinst zich uit
In al de zoete klagen die de wind verluidt,

En schikt haar beê
In 't ingetogen ruischen van de vrome zee,

En telt ten snoer
De sterrepaarlen spranklend over hemels vloer,

En wijlt bekoord
In zwijgende aandacht die zich voelt verhoord

En nieuw en sterk
Tot haar klein aandeel in Gods ondoorgrondlijk werk.

[Zoo leidt gij mijn vervreemde handen]

Zoo leidt gij mijn vervreemde handen
Tot dit onvoorbedacht vertrouwen
Dat zij zich wederkeerig vouwen
Alsof zij in haar eendracht banden

Iets van een meê te deelen zegen,
Een tastbre laafnis opgevangen
Uit wolken van vervuld verlangen,
Een teêrste zekerheid verkregen:

Wel niet in aardschen schijn te toonen,
Maar om voorgoed van te gewagen
In antwoord op dit stomme vragen
Der droeven die hier om ons wonen:

Een troost, een wachtwoord door te geven
Van die veel leden aan die lijden:
Dat nooit geluk zoo diep verblijdde
Als het niet zoo lang was ontbleven.

[Komt gij nader naar mij neigen]

Komt gij nader naar mij neigen
Om te heimlijker te ontglijden
Door het onverbroken zwijgen
Van dit afscheidlooze scheiden?...

En ik kan niet anders kiezen,
En ik neem u in mijn armen
Of ik met u mij verliezen
Mocht in dit gereede erbarmen,

Deze rust wier donker vloedden
Nauwlijks naakt om weêr te vlieden
Van de onoverkoomlijk moeden
Die als ik den slaap verrieden,

Die den glimp van doove zonnen
Speuren in zijn jonge manen,
Die door 't water zijner bronnen
Proeven 't zilt van oude tranen,

Voor wie wondre dageraden
Rijzen uit het hart der nachten,
En zij willen geen genade
Voor hun zaligend versmachten...

Door het onverbroken zwijgen
Van dit afscheidlooze scheiden
Komt gij nader naar mij neigen
Om te heimlijker te ontglijden.

[Uit duistren wedstrijd van beminnen -]

Uit duistren wedstrijd van beminnen -
Een leven ging meteen voorbij:
Winnen, verliezen en herwinnen,
Al meer geslaafd en al meer vrij -

Hoe zuiver groeiden gij en ik
Tot deze ontijdlijke gespelen,
Die, andre gaal en leeuwerik,
Het arme leven zalig-deelen.

[Nog wijlt gij aan den horizon,]

Nog wijlt gij aan den horizon,
Een witte wolk waarvan het daglicht week
Eer nog de maan haar klaarheid won,
Zoo wereld-los en stil en stralend bleek,
Doorlouterd van harts enkle zon.

Vast houdt mijn hart u uitgeleid
In avondstiltes effen spiegeling,
Water dat vreest en lijdlijk beidt
Nachtadems onontkoombre siddering
Die langs zijn weerlooze aandacht glijdt.

[Ongerepte kindren der gedachte,]

Ongerepte kindren der gedachte,
Die uw oogenstraal nog niet bevrijdde,
In haar blind-aanhankelijk verwachten
Geven u het verst geleide.

Waar haar oudre zusters achterbleven
Voor de schaduwing der hooge boomen,
In wier schemer, met de grens van 't leven,
't Pad vergaat naar 't land der droomen,

Volgt haar hulpeloosheid en de vreeze
Nooit alleen den weg terug te vinden,
En de hoop van elk of zij mocht wezen
De eeneling, de meest beminde

Die uw keur niet laten kan te redden
Voor het lichte leven en den morgen,
Die uw deernis beuren moet en bedden
Aan uw veilig hart geborgen.

[Zooals voor najaars koude]

Zooals voor najaars koude
Insterft de roos,
Zoo uit den wegbetrouwden,
Zoo hulpeloos

In mijne zorg verbleven
Volschoonen schijn
Waarvan voor nu ontheven
Uw lust wil zijn,

Uit al de teedre webben
Waar 't trilde en spon,
Voel ik het leven ebben
Weg naar de bron,

Tot niets blijft dan het deinen
Van uwen aêm
En zingend met den mijnen
Uw hartslag saam.

[Doove pijnen]

Doove pijnen
Sidderseinen
Ver van onverkende grenzen,
Of zich banden
Overspanden,
Rukten aan verholen trenzen.

Langs de kimmen
Klaart een schimmen,
Glimlach-even zich bedenken,
Met van oogen
Als een pogen
Naar een laatst en zijlingsch wenken.

Al mijn moede
Kindren spoeden
Uit vermachteloosde spanning
In de dichting
Van den lichtkring
Dezer veilige verbanning

Waar al leven
Nagebleven
Neërsloeg tot den matten luister
Die uw trekken
Blijft omdekken
Water-glanzend in den duister.

[Dit is ter goede wake het goede lied]

Dit is ter goede wake het goede lied
Dat houdt den waker wakker en wekt d' ander niet.

Te luistren naar het kloppen van beminde hart,
Lied nooit beluisterd, nooit meer met één geluid verward.

Want alle harten kloppen anders met andren slag,
Maar ieder hart klopt eender tot zijn laatsten dag.

God maakte zooveel tonen als er harten zijn,
Dat wij elkaêr herkennen door dezen veegen schijn.

Dat wij elkander weten nu en voorgoed
Aan 't onmiskenaar zingen van het donker bloed.

Want alle bloem verwelkt en alle schoon valt af,
En heel de wereld is een licht en bloeiend graf.

Maar alle harten kloppen hun eigen donkren slag,
En ieder hart klopt eender tot den laatsten dag.

[Daar opent gaaf volbloeid]

Daar opent gaaf volbloeid
De zuivre maneroos:
Lichtgeur die overvloed
 Duin, zee en landen,
Bedeinst met gloriën loos
 De hemelwanden.

Een sneeuwen blindheid daalt,
Een helle heimelijkheid
Die alle dingen straalt
 Donker doorschijnend:
Vormen nog niet bevrijd
 In zich verdwijnend.

Sluiert zich elk geluid
Naar éene groote rust?
Of stijgt het eindlijk uit
 Meest puur, meest eigen
Langs den getreden lust
 Van dit luid zwijgen?

Een blank orkest zet in,
Gekoelde ijlgulden wijn:
Leven zoo zonder zin
 Als diep noodwendig:
Reddloos gelukkig zijn
 Of allelendig...

En als een luchtger last
Op kolk van suizlend licht,
Door vloed die valt en wast
 Niet te genaken,
Van uw stil aangezicht
 Het stralend baken.

[Nimmer schaduw krenkt de glanzen plassen,]

Nimmer schaduw krenkt de glanzen plassen,
Onbereikbaar voor elk ander pogen,
Wellen waar alnachtelijk uw oogen
Hare gouden onbewustheid wasschen.

Achter stergeblinde horizonnen
Dalen zij met elken nacht verloren,
En de morgen ziet haar nieuwherboren
Rijzen als onstoffelijke zonnen,

Gloedverteederd tot de gulden deernis
Die met stille schaduwlooze handen
Dekt in schoonheids levende verbanden
Aller wereldwonden dorre zeernis,

En geen kommer kan den glimlach droeven
Dezer lieflijken wier lichte leven
Slechts bedoelt in eerlijkheid te geven
Wat zij zelf niet weten of behoeven,

En zij wonen in het hart van 't wonder
Als die thuis zijn en zich nooit verbazen,
En hun dagelijks verjongd verdwazen
Stijgt uit God en gaat in God weêr onder,

Want hij kiest tot middelaars en boden
Deze kleinen die als kindren blijven,
En zij zijn het die voor hem bedrijven
De geheime heeling onzer nooden.

[Keerloos verdwaalden]

Keerloos verdwaalden
Wij in dit leven,
Die niet behaalden
En niet opgeven

In 't end te winnen
't Allicht beloven
Dat scheen hier binnen,
Een branden boven

De zuivre kimmen
Der eerste dagen,
Als ging ontglimmen
En zich voldragen

Het diepe zonnen
Van eeuwger uren,
Een pracht begonnen
Om door te duren

Over de tenten
Van onze gasten,
Dagen en lenten
Die ons verrasten

En maakten blijde
De ruime zalen
Met onbescheiden
Eénzijdsch onthalen,

Zooals inkeeren
Bij armen rijken
En met hen teren
Als met gelijken,

En minlijk scheiden
Als hooge vrienden
Die dank vermijden,
Maar dank verdienden -

Gloed die ons toog naar
Deze, éene richting,
Nu ver en hoog, maar
Al puurder lichting

Boven de wouden
Van dichtend donker,
O glansvergoude
Lokkende flonker,

Niet meer 't verwachten
Van lijdlijk peizen,
Of 't koortsig trachten
Van stâge reize,

Maar onafscheidlijk
Te zaam geheven
Eeuwig en tijdelijk,
Eén schat van leven,

Deels al verkregen,
Deels nog verstoken,
En teêrst bezegen
In zijn gebroken

Weêrschenen deelen
Die we altijd mogen
Spiegelend heelen
In elkaêrs oogen.

[Slaap, slaap: op zulk een ruste]

Slaap, slaap: op zulk een ruste
Dauwt uit verdubbelde eenzaamheid
Den rusteloos bewuste
Drinkbare laafnis van respijt.

In dags kortzichtige' ijver
Aan u en 't leven zelf ontdwaald,
Herwint uw achterblijver
Den blinden vrede die behaalt

De rust der overgave
Zooals een kind tast moegeschreid
De borsten die het laven
Met levende vergetelheid.

[Niets bindt zoo ongelijken,]

Niets bindt zoo ongelijken,
Blijden en droeven,
Armen en rijken,
Als dit gedeeld behoeven,

Dit, onbewust van geven,
Aldoor ontvangen
Tot alle leven
Verging in één verlangen

Dat niet meer zijn kan zonder
Zijn alle dagen
Vernieuwde wonder
Van zegen niet te dragen

En zoo verlicht ontstijgen
Aan elkander
Dat het moet neigen
In deernis naar den ander

Die leek omlaaggebleven,
Maar rijst ons tegen
In blind ontzweven
Naar ongekende wegen.

[Het ijlgespannen trillend dek]

Het ijlgespannen trillend dek
Van glansgedempte lichtesprei
Omhuift den nachtelijken Mei
Tot uw doorluchtig slaapvertrek:

Onder den wijdgebreiden boom
Der sterrebloesmende eindloosheid
Deelt alle wezen ingewijd
In uwen aêmdoortogen droom:

Die trekt in zijn bezwijmd verband
Het trage zwoegen van de zee,
Den zucht die voert de geuren meê
Van 't verschbevruchte levensland, -

Of de innigheid van ieder ding
U na-week naar uw nieuw gebied,
En enkel bleef aan dit verschiet
De wezenlooze spiegeling,

Armoê waaruit de schaamle schijn
Van dezer wake aleenge toorts
Niet voeden kan haar veege koorts
En flakkrend krimpt in doffe pijn.

[Dan breekt de band: ik stijg alleen]

Dan breekt de band: ik stijg alleen
Naar huiverheldere eenzaamheid,
Luchtige pool met wijd en zijd
Niet één stip leven om mij heen,

En spie van uit de hoge kou
Uw hoofd dat aan mijn schouder ligt,
Reddloos verzinken tot ik schouw
Een onherkenbaar aangezicht,

Een vreemdvermomd toevallig beeld
Van levend blank en levend rood,
En verder af dan bleeke dood
Het liefste in ons herdenken peelt...

En ik beleeft en overleef
De wanhoop die u nergens vindt,
En 't éene wat mij van u bleef,
Is deernis die mijn oogen blindt.

[Ik peins - mijn hart erkent het niet -]

Ik peins - mijn hart erkent het niet -
Hoe alle wezen eenzaam is,
Hoe uit bezit en uit gemis
Dezelfde moeheid overschiet,

Die van al wat zij heeft doorkend,
Die van al wat zij heeft begeerd,
Haar grondeloozen glimlach keert
Naar doods onpeilbaar donkren wand...

[Mijn hart belijdt wat niemand weet,]

Mijn hart belijdt wat niemand weet,
Dat in den dood ons niets ontsterft,
Dat ziel alleen niet overerft
Wat haar aan deze zijde ontgleed,

Zoo vaak haar eeuwenjonge droom
Die uit al schoonheid die zij mint,
Als hachelijken adem wint
Dit vluchtig sterfelijk aroom,

Eén oogenblik verweifeld waakt
Wijl haar slaapwandelende hand
Zich om de zilvren koorde ontspant
En in haar borst de hartslag staakt,

En van een heimelijken schat,
Een onverworven zekerheid,
Zinkt in de bedding van den tijd
Een nimmermeer bezonnen wat.

[Deizend achter purpren wazen]

Deizend achter purpren wazen
Luikt de maan haar gouden oogen,
Of zij ongerept onttoegen
Aan der sterren wuft verbazen

't Wonder van alleen te wezen
Aan de duistere overgangen,
Dat geen afscheid kan belangen
Met de hopen en de vreezen

Van wie alsnog blijven zeilen
Op de wankele gerustheid
Dezer dubbele belustheid
Die wil weten en wil wijlen -

Nieuwer liefde bonden binden
Leven in den dood aan leven:
Die ons moede en bleek begeven,
Worden bloeiende beminden.

Als in bijna wakker droomen
Achter schemeren gordijnen
Leeft een goddelijk verschijnen
Niet door oogen waargenomen;

En bij afspraak onuitspreeklijk
Willen wij elkaer niet storen,
Maar voor altijd toebehooren
In een zwijgen onverbreeklijk.

[In diepen duizel]

In diepen duizel
Te hel voor peilen
Staan van weërskanten
De afgronden open:
Spiegels van oogen
Waarin verijlen
De blikken die ze in
Elkander doopen...

Elk stralend antwoord
Brenge feller vragen:
In lichte bloemen
Naaktlichte harten

Wier vlotte luisters
Voor luisters vagen,
Nu lavend glanzen,
Dan flitsend smarten...

Wat vleuglen dragen
Dit bijster zweven,
Wat broze bruggen,
Maanregenbogen,
Tusschen de kolken
Van dood en leven,
Van lokkende onmacht
En alvermogen?...

Ik luik mijn oogen:
Daar was een morgen
Zoo hoog en heilig
Als kort van duren:

Ik zie zijn oogen
Mij nog verborgen
De veilige opvaart
Door hemels vuren...

Ik luik mijn oogen:
Daar was een avond
Zoo wijd en innig
Na troostloos zwerven,
Die mij zou bedden
Voorgoed gehavend
Met al de dingen
Die lijdlijk sterven...

[En nu - ik ben niet meer alleen...]

En nu - ik ben niet meer alleen...
O bovenwezenlijk bedrog:
Gij zijt hier niet, gij zijt hier toch.
Daar dauwt door 't slui'rend lichtgeween

Een heller tegenwoordigheid:
Een blind onzienlijk gezicht
Klaart uit de zee van sterrelicht -
En geene vrees of gij het zijt,

Die dus verroereloosd beroert
De wellen dezer donkre mijn
En keert in levende fontein
Wat diep en lichtloos lag gevloerd -

En wat ik onbewijsbaar dacht
En onuitsprekelijk verbeurd,
Breekt spraakloos uit en bloeit en geurt
Als witte rozen in den nacht.

[Kussen van uw lippen en uw oogen,]

Kussen van uw lippen en uw oogen,
Zachte daden uwer handen,
Zooals koele wateren getogen
Door de tuinen dezer landen,

Drenken in onmiddellijk bevoeien
's Harten diepste wortelcellen,
En naar een oneindig openbloeien
Gaat de siddrende aandrift zwellen, -

Een geluk als nieuwe wijn geschonken,
Waar de schijnen dood en leven
Schaduwloos in liggen wegbezonden,
En daar is alleen gebleven

Aandacht waar al donkere geruchten,
Aller namen duizendtallen,
Welke blaadren en onrijpe vruchten,
Tot verglansde stilte vallen.

[Dan heft de zanger van den nacht,]

Dan heft de zanger van den nacht,
Diens donkre hartevolheid beidt
De rijpe blonde donkerheid,
Zijn zaligheidverzade klacht

Van wijsheid koel en klaar verstild,
Die in verdwaasdheid overloopt,
Weelden uit armoê opgehoopt
En in één ademtocht verspild,

Geluk dat wijl het zich verluidt,
Den zoelen regen vangt van leed,
En smart die zich aan lust vergeet
En maakt van leed en lust haar buit

Tot dezen onweêrlegbren schal
Die echoot boven vreugd en pijn
Den brozen jubel van dit zijn
Dat schoon en broos is bovenal.

[Die zich nooit van dezen weg bezinnen,]

Die zich nooit van dezen weg bezinnen,
Die niet moede werden te beminnen,
Weten niet dan liefdes aanbeginnen.

Aldoor schiet hun ongekrenkt verwachten
Versche veedren aan vernieuwde schachten;
Lentedagen volgen lentenachten.

Als die al het andre daaglijks borgen,
Plegen zij hun korte schoone zorgen
Aan den éenen zegenzeekren morgen.

Geen herdenken en geen herbeleven
Komt een droefenis van schaduw weven
Voor den dag waartoe zij zich begeven.

Zij die van zich zelf niets achterlieten
In voorbije vreugden en verdrieten,
Treden tot al blinkender verschieten

Als dezelfde kindren die zij waren,
Toen de oneindigheid van dit ervaren
Als hun toevlucht zich kwam openbaren.

Voor niets anders bleef hun tijd of oogen,
Twee die aan elkander onbelogen,
Onder al bedroognen schoonst bedrogen,

Wachten wat het eind zij dezer spelen,
Eenig zeker dat zij 't zullen deelen.

[Als van één huis gezusters twee]

Als van één huis gezusters twee
Wier ongescheiden jonkheid vond
Dubbel verrukken in den grond
Van liefdes waterklaren vreê,

In dien vertrouwden spiegel zien
Elkanders oogen vreemdbedroefd:
Elk lijdt dat de ander iets behoeft,
En voelt zich armer dan voordien;

En wat haar eende, is wat haar scheidt,
En wat haar scheidt, blijft wat haar bindt,
Liefde die slechts te teêrder mint
Om zoo schoone ontoereikendheid, -

Zoo wij die in elkanders lach
Speurden den onverholen trek
Naar minnen buiten het bestek
Van dezen korten sterredag,

En puurden uit dat zoet verraad
Nog dieper neiging dan weleer
Als wij ontdekten overweêr
't Aandachtiglijk verjongd gelaat

Der ziel die luistert of daar rees
De stem des minnaars en betoog
De stilte, en in elkanders oog
Van de eigen hoop de naakte vrees.

[Alle heemlen vult de zoete roke]

Alle heemlen vult de zoete roke
Van een nooit in bloesem uitgebroken
 Knoppenzwellende geheimenis:
Zon en regen van de lage luchten
Voelen wij haar wekken en bevruchten
 Uit haar beidende bezwijmenis.

Door het licht-en-donkere verglijden
Dezer doelloos wisslende getijden
 Streeft een nieuw en vast seizoen;
Achter branden van nabije zonnen
Is de groote dageraad begonnen
 Van een andren, blinden noen.

En de ziel in elk besterft tot luistren
Naar het heimlijk lenteluwe fluistren
Van een vreemde stem die lokt en vleit:
Die het liefste met elkander deelen,
Rijzen stil als bloemen op haar stelen
In gescheidene verzonkenheid.

Tot hun oogen straks weêr samenneigen
En de spiegel van hun eenzaam zwijgen
Voor het voorgevoel bezwijkt
Dat een nieuwe meester in 't beminnen
Ieders hart afzonderlijk komt winnen,
En in 't eind dezelfde blijkt.

[Tusschen onverzoenbare beloften]

Tusschen onverzoenbare beloften
Deze voorkeurlooze vrede,
Blijbereid van hier te scheiden of te
Toeven ter vertrouwde steden.

Telkens deinzen af om weêr te klimmen
Wederzijds de dichte koppen,
Door wier verre luideloosheid schimmen
Weêrlichts helle hartekloppen.

Enkel verontrust de nooit te spenen
Kans dat op de rechte reize
Dood en leven zich nog eens vereenen
In een nieuwverdwaasd herrijzen.

[Daar dezer aandacht gouden vlam]

Daar dezer aandacht gouden vlam
Altoos in eigen drift verslaat,
En smeult en dooft en ondergaat
In slaap en dood vanwaar zij kwam -

Daar ons de doem blijft opgeleid
Van deze zelfverloren rust
Die wakker wordt tot lichter lust
Uit donkerder vergetelheid -:

Welveilig wij wier wake wacht
Het trouw ontwaken van den aêr,
Die ons verliezen in elkaêr,
Wij aan de grens van dag en nacht

Eén oogenblik elkander rijk
Als tijd door eeuwigheid geraakt
Uit droom van onrust met ons waakt
Tot aanzijn onuitsprekelijk.

Beginregels

	Blz.
Alle heemlen vult de zoete roke	64
Als van één huis gezusters twee	62
Als uit den hartstocht van het avondrood	13
Daar dezer aandacht gouden vlam	67
Daar opent gaaf volbloeid	31
Dan breekt de band: ik stijg alleen	44
Dan heft de zanger van den nacht,	58
Deizend achter purpren wazen	49
Die zich nooit van dezen weg bezinnen,	60
Dit is ter goede wake het goede lied	29
Doove pijnen	27
En nu - ik ben niet meer alleen...	54
Het ijlgespannen trillend dek	42
Ik peins - mijn hart erkent het niet -	46

	Blz.
Ik weet, nu zet	15
In diepen duizel	51
Keerloos verdwaalden	35
Komt gij nader naar mij neigen	19
Kussen van uw lippen en uw oogen	56
Mijn hart belijdt wat niemand weet	47
Niets bindt zoo ongelijken	40
Nimmer schaduw krenkt de glanzen plassen	33
Nog wijlt gij aan den horizon	22
Ongerepte kindren der gedachte	23
Slaap, slaap: op zulk een ruste	39
Tusschen onverzoenbare beloften	66
Uit duistren hartstocht van beminnen -	21
Uit luwe lentedagen	11
Zooals voor najaars koude	25
Zoo leidt gij mijn vervreemde handen	17